

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum as[c]enderit super omnes cœlos corporeos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Hom. 29. in Euan. circa m. ed.

Itte formosus in stola sua gradiens in multitudine fortitudinis sua. Et Greg. * dicit in Homil. Ascensionis, Notandum est, qd Helias in curru legitur ascendisse, vt videlicet aperte demonstraretur, quia homo purus adiutorio indigebat alieno. Redemptor autem noster non curru, non angelis subleuatus legitur: quia qui fecerat omnia, super omnia sua virtute ferebatur.

RESPON. Dicendū, qd in Christo est duplex natura, diuina. s. & humana: vnde s. m. vtramque naturam potest accipi propria virtus eius: sed s. m. humanam naturam potest accipi duplex virtus Christi. Vna quidem naturalis, quae procedit ex principijs naturae, & tali virtute manifestum est, qd Christus in caelum non ascendit. Alia autē virtus in humana natura Christi, est virtus gloriae, s. m. quam Christus in caelum ascendit. Cuius quidē virtutis rationem, quidā accipiunt ex natura quinte essentiae, qd est lux, ut dicunt, quam ponunt esse de compositione humani corporis, & per ea elementa contraria conciliari in unum: ita qd in statu huius mortalitatis natura elementaris in corporib. humanis dominatur: & ideo s. m. naturam elementi praedominantis, corpus humanū naturali virtute deorsum fertur. In statu autē gloriae praedominabitur natura celestis, per cuius inclinationem, & uirtutem corpus Christi, & alia sanctorum corpora feruntur in caelum: sed de hac opinione, & in 1. par. * habitum est, & infra magis agetur in tractatu de resurrectione s. cōi. Hac autē opinione p̄missa, alij assignant rationem praedictae uirtutis ex parte animae glorificatae, ex cuius redundātia glorificabitur corpus, vt Aug. * dicit ad Diosc. Erit enim tanta obedientia corporis gloriosi ad animam beatam (vt sicut Aug. † dicit 22. de Ciuit. Dei) ubi uolet spiritus, ibi protinus erit corpus: nec uolet aliquid spiritus, qd nec spiritū possit decere, nec corpus. Decet autē corpus gloriosum, & immortale esse in loco celesti, sicut dictū est. * Et ideo ex uirtute animae, uolentis, corpus Christi ascendit in caelum: sicut autē corpus efficitur gloriosum participatione animae, ita ut Aug. † dicit super Ioan. participatione Dei sit anima beata: unde prima origo ascensionis in caelum est uirtus diuina. sicigitur Christus ascendit in caelum propria uirtute, primo quidem uirtute diuina, secundo uirtute animae glorificatae, mouentis corpus, prout uult.

1. p. q. 76. ar. 7. Non complet.

Epist. 56. ante med. to. 2. Li. 22. c. vit. non remouet a prin. to. 5.

Art. 1.

Tract. 23. in Ioan. in 1. p. m. c. me. tem. 9.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut Christus dicitur propria uirtute surrexisset, & tamen est suscitatus a patre, eo quod eadem est uirtus Patris & Filij, ita etiam Christus ex propria uirtute ascendit in caelum, & tamen a patre est eleuatus, & assumptus.

AD SECVNDVM dicendum, quod ratio illa probat, quod Christus non ascendit in caelum propria uirtute, quae est naturae humanae naturalis: ascendit tamen in caelum propria uirtute, quae est uirtus diuina, & propria uirtute, quae est animae beatae. Et licet ascendere sursum, sit contra naturam humani corporis secundum statum praesentem, in quo corpus non est omnino subiectum spiritui: tamen non erit contra naturam, neq; uolentium corpori glorioso, cuius tota natura est omnino subiecta spiritui.

AD TERTIVM dicendum, quod etsi uirtus diuina sit infinita, & infinite operetur quantum est ex parte operantis, tamen effectus uirtutis eius recipitur in rebus secundum earum capacitatem, & secundum Dei dispositionem. Corpus autem non

est capax, ut in instanti localiter moueatur: quia oportet, quod commeteretur se ipatio, secundum cuius diuisionem diuiditur tempus, ut dicitur 6. * Physic. Et ideo non oportet, quod corpus motum a Deo moueatur in instanti: sed mouetur ea uelocitate, qua Deus disponit.

ARTICVLVS IIII.

¶ Super Quaestio 57. Art. quartum.

Vtrum Christus ascenderit super omnes caelos.

T Itulus, vt sonat intelligendus est.

AD QVARTVM sic procedit. ¶ Vt, quod Christus non ascendit super omnes caelos. Dicitur enim in Psal. 10. Dominus in templo sancto suo, Dominus in caelo sedes eius: quod autem est in caelo, non est supra caelum. ergo Christus non ascendit super omnes caelos.

¶ 2. Praet. Super omnes caelos non est aliquis locus, ut probatur in primo de caelo: * sed omne corpus oportet esse in loco: ergo corpus Christi non ascendit super omnes caelos.

¶ 3. Praet. Duo corpora non possunt esse in eodem loco. Cū igitur non sit transitus de extremo in extremū, nisi per mediū, ut, quod Christus non potuisset ascendere super omnes caelos, nisi caelum diuideretur, quod est impossibile. ¶ 4. Praet. Act. 1. dicit, qd nubes suscepit eum ab oculis eorum: sed non possunt eleuari supra caelum. ergo Christus non ascendit super omnes caelos.

¶ 5. Praet. Ibi credimus Christum in perpetuum mansurum, quo ascendit: sed quod contra naturam est, non potest esse sempiternum: quia id, quod est in naturam, est ut in pluribus, & ut frequētius. Cum ergo contra naturam sit, corpori terreno, esse supra caelum, uidetur, qd corpus Christi supra caelum non ascendit.

SED CONTRA est, quod dicitur Ephe. 3. Ascendit super omnes caelos, ut aimpleret omnia.

RESPON. Dicendū, qd quanto aliqua corpora perfectius participant bonitatem diuinam, tanto sunt superiora corporali ordine, qui est ordo localis: unde uidemus, qd corpora, quae sunt magis formalia, sunt naturaliter superiora (ut patet per Phil. in 4. Physic. & in 2. * de Caelo) per formam enim unum quodque corpus participat diuinum esse, ut patet in 1. Physic. † Plus autem participat de diuina bonitate corpus per gloriam, quam quodecumq; corpus naturale per formam suae naturae. Et iter cetera corpora gloriosa, manifestum

¶ In corpore una est conclusio. Conuenientissimum est Christo, quod sit super omnia corpora constitutus in alto. Probat. Quanto aliqua corpora perfectius participat bonitatem diuinam, tanto sunt superiora localiter: sed corpus Christi gloriosum perfectius participat, &c.

¶ Aduerte hic, Auctorem opinari Christum se unum corpus esse supra caelos omnes, sic quod plata pedis eius est supra superficiem conuexam supremi coeli: hoc enim concludit, & ratio in corpore allata, qd quanto corpus est perfectius, tanto est superius secundum locum, & hoc expresse explicatur in responsione ad secundum dicendo, nihil prohibet corpus Christi esse extra totam continentiam caelorum corporum, & non esse in loco continere. Et hoc ideo dictum sit, vt sciant dicentes corpus Christi sic esse supra omnes caelos, quod est in suprema parte supremi caeli, quod non sequatur doctrinam Auctoris: ex hoc enim sequitur manifeste, quod non est superius supremo caelo, & quod non est extra totam continentiam caelorum corporum, quorum primum continentiae corpori articulo, secundum autem responsioni ad secundum.

¶ Sed occurrit hic Duran in tercio sentent. distinct. 22. articulo vltim. obiciens contra hanc positionem, quia sequeretur quod Christus, secus, nec alia uideret corporali uisione, quia uisio fit per diaphanum.

11. 6. 2.

11. 1. 2. 10. 2.

11. 1. 2. 10. 2.

11. 1. 2. 10. 2.

11. 1. 2. 10. 2.

11. 1. 2. 10. 2.

num medium, quod supra conexum supremi celi non inuenitur.

D. 241. Ad hoc dicitur, quod sic supra naturam ordinem corpus Christi locatur supra conexum celi supremi, ita supra naturam ordinem, exercetur ibi in fine corporalis absque diaphano medio continuo vique ad oculum.

D. 119. Mirum est autem de sic obiectibus ad concludendum. Dicantur quoque, quomodo tam Christus quam alij sancti post resurrectionem si in fra conexum celi continentur, auditionem incorporealem excercebunt, cum auditus fiat per medium aere, qui ibi non est, nec celum super vicem aeris quoniam non in quantum diaphano aer mediat in auditu, ut patet ex hoc quod absque diaphano in actu audimus, in tenebris constitutis nobis & sonante & sono. & rursum celi quasi are fusi sunt, ut non possint percipi, &c. Miramur hanc supernaturalem suam facultatem scientiam suam percipi.

Caelo quod extra celum non est corpus, intelligendum est de corporibus in solis naturalibus constitutis, ut per probationes apparet.

Ad tertium dicendum, quod quamuis de natura corporis non sit, quod possit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc Deus facere per miraculum, quod in eodem loco possit esse cum alio corpore, sicut & fecit, ut corpus Christi de claufo utero beate Virginis exiret, & quod intrauit ianuis clausis ad discipulos, sicut dicit beatus Gregorius. Corpus ergo Christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex proprietate corporis: sed per uirtutem diuinam assistentem, & hoc operantem.

Ad quartum dicendum, quod nubes illa, non praebuit ad miniculum Christo ascendenti per modum uehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis, secundum quod gloria Dei Israel apparebat super tabernaculum in nube.

Ad quintum dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

Super Questionis 17. Artic. quintum.

Intellus intelligens est cum gradus, prout respondendo apparet, hoc

est, quod corpus Christi maiori refulget gloria. unde conuenientissimum est sibi, quod sit supra omnia corpora constitutum in alto. & ideo supra illud Eph. 4. Ascendens in altum, dicitur gl. loco & dignitate.

Ad primum ergo dicendum, quod sedes Dei dicitur esse in caelo, non sicut in continente, sed magis sicut in contento. unde non oportet aliquam partem caeli eo superiorem esse, sed ipsum esse supra omnes caelos, sicut & in Psal. 2. dicitur, Eleuata est magnificentia tua, super caelos, Deus.

Ad secundum dicendum, quod locus habet rationem continentis. unde primum continens habet rationem primi locantis, quod est primum caelum. Intantum igitur corpora indigent esse in loco per se, in quantum indigent contineri a corpore caelesti. Corpora autem gloriosa, & maxime corpus Christi, non indigent tali continentia: quia nihil recipit a corporibus caelestibus. sed a Deo mediante anima. unde nihil prohibet, corpus Christi esse extra totam continentiam caelestium corporum, & non esse in loco continente: nec tunc oportet, quod extra caelum sit uacuum, quia non est ibi locus. Nec est ibi aliqua potentia susceptiua alicuius corporis: sed potentia illuc perueniendi, est in Christo. Quod autem Aristoteles probat 1. de

caelo quod extra caelum non est corpus, intelligendum est de corporibus in solis naturalibus constitutis, ut per probationes apparet.

Ad tertium dicendum, quod quamuis de natura corporis non sit, quod possit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc Deus facere per miraculum, quod in eodem loco possit esse cum alio corpore, sicut & fecit, ut corpus Christi de claufo utero beate Virginis exiret, & quod intrauit ianuis clausis ad discipulos, sicut dicit beatus Gregorius. Corpus ergo Christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex proprietate corporis: sed per uirtutem diuinam assistentem, & hoc operantem.

Ad quartum dicendum, quod nubes illa, non praebuit ad miniculum Christo ascendenti per modum uehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis, secundum quod gloria Dei Israel apparebat super tabernaculum in nube.

Ad quintum dicendum, quod corpus gloriosum non habet ex principijs sue nature, quod possit in caelo aut supra caelum esse, sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosus corporis sursum, non est uolentis, ita nec quies uolentis: unde nihil prohibet ea esse sempiternam.

ARTICVLVS V.

Utrum corpus Christi ascenderit super omnem creaturam spiritualem.

Ad quintum sic proceditur. A. Vt quod corpus Christi non a-

scenderit super omnem creaturam spiritualem. Eorum enim quae non dicuntur secundum unam rationem, non potest conuenienter fieri comparatio: sed locus non eadem ratione attribuitur corporibus, & spiritualibus creaturis, ut patet ex his, quae dicta sunt in prima parte. Ergo uidetur quod non possit dici Corpus Christi ascendisse super omnem creaturam spiritualem.

¶ 2 Praet. Augustinus dicit in lib. de Vera relig. quod omni corpori spiritus praefertur: sed nobiliori rei sublimior debetur locus. ergo uidetur, quod Christus non ascenderit super omnem spiritualem creaturam.

¶ 3 Praet. In omni loco est aliquid corpus, cum nihil sit uacuum in natura. Si ergo nullum corpus obtinet altiore locum, quam spiritus in ordine naturalium corporum, nullus locus erit super omnem spiritualem creaturam. non ergo corpus Christi potuit ascendere super omnem spiritualem creaturam.

SED CONTRA est, quod dicitur Ephes. 1. Constituit illum supra omnem principatum & potestatem, & supra omne nomen quod nominatur, siue in hoc saeculo, siue in futuro.

RESPON. Dicendum, quod tanto altiori rei debetur altior locus, quanto est nobilior, siue debeat ei locus per modum contactus corporalis, sicut corporibus, siue per modum contactus spiritualis, sicut spiritualibus substantiis. Exinde enim spiritualibus substantiis debetur secundum quandam congruentiam locus caelestis, quod est supremus locorum, quia illae substantiae sunt supremae in ordine substantiarum. Corpus autem Christi, licet considerando conditiones naturae corporeae, sit infra spirituales substantias, considerando tamen dignitatem unionis, qua est personaliter Deo coniunctum, excellit dignitatem omnium spiritualium substantiarum. Et ideo secundum praedictam congruentiam rationem debetur sibi locus altior ultra omnem creaturam etiam spiritualem. Unde & Greg. dicit in Hom. Ascensionis, quod qui fecerat omnia, super omnia sua uirtute ferebatur.

Ad primum ergo dicendum, quod licet alia ratione attribuat locus corporali & spirituali substantiae, tamen hoc est in utraque ratione commune, quod digniori rei attribuitur superior locus.

est quod ponitur ibi locatum pro loco, ita quod per ly omnem creaturam spiritualem, intelligimus locum omnium creaturarum spiritualium. Secutus est enim Auctor uisatum modum loquendi, quo consueuimus dicere aliquem episcopum vel principem ascendisse super tales & tales, quod ascendit ad locum superiorem locis talium & talium. Unde sensus tituli est. an locus quo ascendit Christus, sit superior locis, in quibus sunt quaecunque spirituales creaturae.

¶ In corpore una conclusio: Corpori Christi debetur locus altior ultra omnem creaturam etiam spiritualem. Probat. Tanto altior locus rei debetur, quanto est nobilior: sed corpus Christi secundum dignitatem personale excellit omnes substantias spirituales. ergo &c.

¶ Circa hanc comparationem dubium occurrit. quoniam uana uideatur. nam supra conexum seu in superficie conuexa caeli empyrei non datur locus altior aut minus altus, cum sit perfecte sphaericus: edat autem ille esse angelos beatos, & corpus Christi illic esse, conclusum est ex articulo praecedenti.

¶ Ad hoc dicitur, quod licet secundum longitudinem diametri a centro ad circumferentiam nulla pars conuexae superficie corporis perfectae sphaerici sit altior alia, ut patet ex eo quod omnes lineae ducentur a centro ad circumferentiam sunt aequales: & secundum hunc sensum procedit dubium: si tamen eadem superficies conuexa consideretur ut ordinata ad aliquid unum in ea agendum (uerbi gratia ad exercendum actum iudicij) sic unus locus seu una pars est inuenitur altior altera, iuxta approximationem ad solium principis sumitur enim pars illa solij ut altior, & reliquae ut inferiores sunt. Et sic diuina sapientia superficiem caeli empyrei, quamuis secundum se fecerit aequalem, secundum tamen quod uenit in usum habitatio uis creaturaru.

Quaest. 52.

Capit. 55. ali quatum a prim. lo. 1.

D. 243.

Homil. 29. in euang. 1

Inf. q. 28. ar. 3. cor. & Pl. 8. 6. Et Eph. 1. lect. 3. d.